

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

UN TRIMESTRE

Dins Espanya: una pesseta.
Fora d'Espanya: dues pessetes.

Redacció General Barcel·la-1-2.º

Administració Sta. Eulària, 25.

PALMA DE MALLORCA

LA AURORA

Surt cada dissapte per donar ventim i altres erbes an es qui s'ho guany

¿A ON LA VENEN?

A Manacor: Ca-Mestre Antoni Fiol Ferrer, 5.—Ca l'amo Andreu Alcover, Centre, 13.

A Palma: Llibreria d'En Guasp, Morey, 6.—Taller d'encuadernacions d' En Francesc Ferrer, Sta. Eulària, 25.—Llibreria de N.º Ernest Frau, Brossa.—Llibreria Amengual y Muntaner.

Ventim

I

Hala, Pauetxo! paraul

Sí, per vos va aqueix brassat de ventim jo pobre errat de comptes de Sóller! que vos ha pegat per enflocar an es pobres lectors de *El Pueblo* tants de forfolons de dois, mentides i bajanades referent a una partida de coses que se veu que no hi enteneu pelada. Sa vostra falta està en so voldre'n parlar sense sebre'n brot.

Una bona ànima sollerica ja mos envià dins es setembre i s'octubre alguns d'aqueix dois vostros, i ja les vos posàrem en solfa dia 26 i dia 17 de dits mesos respectivament. En vista de que vos seguieu publicant més i més dois, mos envià es nombres de *El Pueblo* a on les publicàveu. E-hi hem passada la vista, i efectivament vos ho mereixeu massa que vos ablaniguem una mica ses costelles.

1

¿Ai sa «doctrina» del Bon Jesús es «impracticable?»

Es primer articlot vostro que veim es de dia 22 d'agost, titulat *El Cristianismo y las potencias europeas*, a on enflocou aqueixa virollada: «La sublime doctrina del Màrtir del Gòlgota (estil *progressista* pur! ¿màrtir només?) no puede perecer; pero hasta la fecha, al parecer, no se puede practicar». I còme prova d'això deis: «Hoy los mandamientos de la Ley de Dios no se cumplen ni por los que se titulan cristianos católicos; i seguiu llavò recordant els *Deu Manaments* i donau per cert que negú los observa. I així s'acaba s'articletxo, sense donar cap prova de res de lo que afirmau més que sa vostra afirmació gratuïta, sense to ni sò. I ¿d'on heu despenjat que sa «doctrina sublim» del Bon Jesús «no se pot practicar»? ¿«No se pot practicar»? i fa denou sigles de la practiquen tants de millions de persones damunt tota la terra, havent aqueixa «pràctica» transformat el mon, produint ses nacions cristianes, sa civilització cristiana, infinitament superiors aquelles i aqueixa a totes ses altres nacions i civilitzacions que han vistes es sigles! ¿Què té que veure si hi ha tants de cristians que no són desgraciadament tan bons com haurien d'esser? No és per deficiència de sa «doctrina sublim» del Bon Jesús, sino per sa flaquesa i sa misèria humanes. Perque hi ha això, Pauetxo de l'orde, que, si per un vent e-hi ha molts de cristians que contradiuen amb ses seues obres sa «doctrina sublim» del Bon Jesús que professen, d'altre vent n'hi ha haguts sempre en tots es sigles de l'Esglesia i n'hi ha encara i n'hi haurà fins que el món sia món molts de milenars de milenars, de tota llengo, de tota nació, de tota tribu, que ajusten ses seues obres, sa seua vida a sa «doctrina sublim» del Bon Jesús, que són sa bona olor que el Bon Jesús deixa anar de cap a cap de mon fa denou sigles, per lo qual se pot dir amb tota veritat: *Cristo venç! Cristo reina! Cristo comanda!*

De manera jo Pauetxo assoleiat de Sóller! que és una solemne mentida això que vos embolicau que «sa doctrina sublim» del Bon Jesús «no se pot practicar». Són es pifolers com vos que «no la poren practicar»; i no

és que «no puguen»; és que «no volen», perque En Barrufet los té enforcats, com se veu que vos hi tè a vos, i vos fa blasfemar d'aquesta manera. ¿Vol dir el Bon Jesús seria vengut a donar una «doctrina» an ets homos que «no se pogués practicar»? ¿Tal volta venia el Bon Jesús a fer befa d'ets homos, imposant-los una «doctrina» «impracticable», impossible? Suposar això del Bon Jesús és insultar-lo, blasfemar-lo. I això és lo que feis vos jo Pauetxo assoleiat de Sóller! ¿I a on sortireu ara negant que s'observin es Deu Manaments? ¿Vol dir ara negú observa es Deu Manaments? ¿Vol dir perque n'hi ha que no les observen, ja no hi ha negú que los observi? ¿I a on heu après aquest sistema de raonar i d'argumentar? Ni es mànc de sa granera ni sa coa de s'ase e-hu farien pitjor, si los pegava per raonar i argumentar, com vos ha pegat a vos, gran búguere!

2

Dois a dreta i a esquerra. ¿Què és això des saqueig de Roma?

Dia 5 de setembre etzibareu aquell altre raig de dois contra sa venerable memoria del Papa Pio X, que s'acabava de morir, tractant de presentar-lo com un beneit, i llavò encivellant unes quantes cosses a la Companyia de Jesús, lo qual no porieu deixar de fer còme bon missatge d'En Barrufet. Sobre això, ja vos donàrem, dia 26 de setembre, s'encals que vos mereixieu.

Dia 26 des mateix setembre tornàreu amollar a sa xeta des desbarats amb s'articletxo *Los germanos españoles*. I ¿com sabeu que «es jaumistes» i «es demés de la dreta» no tenim pit per agafar «un fusell alemany»? Sa gent «de la dreta» d'Espanya amb ses tres guerres civils que hi va haver dins Espanya durant es sigle XIX provàrem abastament que en sabem «agafar» de fusells, si no «alemanys», d'altra procedència, i amb tals «fusells» vos capturàrem a voltros anti-clericaltxos de fer tantes de barbaritats i d'animalades com havieu comensades a fer, que volieu passar tota sa Relligió i tota l'Esglesia de Deu a foc i a sanc. Sí, Pauetxo beneit, aquelles *tres guerres civils* que sostengueren es clericals espanyols (carlistes i cosins germans des carlistes), capturaren sa Revolució i salvaren l'Espanya des cataclisme que sa Revolució hi havia desfermat.—I escoltau, Pauetxo beneit! ¿i quants de anti-clericaltxos, pitja-olives com vos, heu tengut pit per agafar «un fusell francès», per anar a defensar França? ¿per que vos, en lloc de tirar a la cara des «jaumistes» i «demés (gent) de la dreta» que no tenim valor per agafar «un fusell alemany», no n'heu agafat un de francès per anar a parar clot an ets alemanys? ¿O vos només sou trempat per *embarcar ets altres* i tractar de covarts «es jaumistes i demés de la dreta»? ¿Bè hu demostrau que, a l'hora d'ara que heu perduda sa fe, no sou més que un anti-clericalingo xètxera que només sou bo per amollar dois i esbutzar pans! ¿Com es-vernedíssim de Pauetxo nostro!

I ¿com sabeu que no mos recordam «es jaumistes i es demés de la dreta» des saqueig de Roma l'any 1527? Prou que mos ne recordam que es General que va menar a Roma aquell exèrcit de gent aplegadissa, que hi feu tant de maig, no era cap alemany, sino un francès, es condestable de Borbon. Que

ell i es seus soldats i es seus soldats i ell i l'Emperador Carles V e-hu feren molt malament, no és gens duptós. I ¿per que mos ho retreis ara? Aquell segueig de Roma es una taca feresta damunt es nom, gloriós per tants de conceptes, de Carles V. ¿E-hi passau gust vos de tirar grapades de llot damunt es nom i fama d'aquell gran Emperador? Es cas és que no n'hi poreu tirar gens de llot que no caiga de ple damunt França en la persona des Condestable de Borbon, que fonc qui manà s'assalt de Roma i sa causa ocasional de tants de milenars de crims i sacrilegis con va cometre s'exercit triunfador durant aquell saqueig tan nefand. De manera que d'aquell saqueig no'n poreu parlar espanyols ni francesos més que per empegueir-mos-ne, no per donar la culpa a altri d'haver-los comesos.

3.

¿Sa «Bartomeuada» de París? ¿Qui n'és responsable?

També vos demostrau bé tal quin sou amb lo que deis de sa *Bartomeuada* succeïda a París l'any 1572. Fa més de cent anys que tots voltros missatges d'En Barrufet tirau a la cara des catòlics aquella feta, com si fos cap obra que l'Esglesia o sa Relligió haguessen comesa, tramadao aconsejada. Estàn cansats tots ets historiadors formals de dir i demostrar que ni l'Esglesia ni sa Relligió no hi tengueren art ni part, que va esser cosa just de la Reina Mare Catalina de Medicis i des seu fii el Rei Carles IX i des seus missatges de manament, entre els quals no hi havia cap Bisbe, frare ni capellà. Així hu fa constar s'historiador Macintosh dins sa seua *Histoire d'Angleterre*, dient: «Sa *Bartomeuada* fonc un crim absolutament politic, i és una injusticia acusar-ne l'Esglesia Catòlica i es Pontifics Romans. Es clero no hi prengué part ni còme agent ni còme conseier... No era s'interés de la relligió de lo que se preocupava ni tenia mal-de-caps Na Catalina de Medicis aquella nit de 24 d'agost de 1572. No hi havia, gracies a Deu, cap prevère, cap Bisbe, cap Cardenal an es conciliàbul que celebrà la Reina Mare, allà on va donà ses darreres disposicions» per passar a fil d'espasa es calvinistes que hi havia a París.

4

Mai l'Esglesia donà per ben feta sa *Bartomeuada*.

Pero si la Esglesia no tengué part amb aquella mortandad d'hugonots o calvinistes, ¿tal volta la donà mai per ben feta? Això és lo que tenieu jo Pauetxo beneit! s'atreuiment de dir, fundant-vos en s'autoritat d'un tal *Orfeo*, que no sabem qui puga esser, pero que se veu per ses calumnies i bajanades que vos li copiau, que havia d'esser un esguerrat, tan mentider i torrepipes com vos! Sí, ell i vos i vos i ell teniu es descar de dir que «es Nunci», després de sa degolladissa des calvinistes a París, escrigué an el Papa Gregori XIII: «Me'n alegr de lo més íntim de sa meua ànima amb Vossa Santetat de que el Rei i la Reina Mare hagen poguda esveïr aqueixa rassa verinosa», es calvinistes; i que el Papa feu «celebrar una cerimonia relligiosa per sa bona nova de sa destrucció de sa secta d'ets hugonots».—Mentiu tant alt com sou jo Pauetxo! vos i aqueix *Orfeo* i aqueix *Orfeo* i vos, dient això

que deis des Nunci i del Papa. Es una solemne mentida que un ni s'altre escriguessen ni fessen res d'això! ¿A on consta que diguessen ni fessen res d'això? ¿Dins quin arxiu ni monument contemporani d'aquell temps consta res d'això? ¿Vaja, Pauetxo! digau-mos-ho! ¿Hala si demostrau aquí sa vostra sabiduría o sa vostra carronyaria històrica!—No, no és ver que es Nunci ni el Papa diguessen ni fessen lo que vos i N'Orfeo deis. Lo que hi va haver que, com la Cort de França feu a sebre a tots ets embaixadors de ses Potencies que havia ordenada el Rei aquella mortandat de calvinistes perque havia descuberta el Rei una conspiració que aquells tenien tramada per matar el Rei i tota la Reial Familia i esveïr sa Relligió Catòlica de tot França; per això ses Potencies i entre elles el Papa, acceptant còme vera aquella explicació des fet, perque no en tenien més noticia que sa que les donava Carles IX, felicitaron el Rei de França perque s'era salvat de tal conjuració; per això i sols per això el Papa feu celebrar una funció relligiosa; per això i sols per això escrigué es Nunci an el Papa que «s'alegrava amb Sa Santetat», perque el Rei i la Reial Familia eren sortits escàpols de sa conjuració que el Rei deia que havien tramada es calvinistes per assassinar-lo. ¿E-hu veis, o Pauetxo! com no sou més que un mentider i calumniador desenfreit vos i N'Orfeo, N'Orfeo i vos?

5

En Coligny, traïdor a Deu, a la Patria i an el Rei.

I ¿que és lo que vos embolicau sobre l'Almirall Coligny, un d'ets esca-betxats aquella horrible nit de 24 d'agost de 1572, que «no respirava més que es bé de s'Estat»? I ¿qui és que vos ho ha fet creure an això? ¿Qui vos ha emblanquinat amb tal mentida? ¿L'Almirall Coligny! Bona hipoteca mos treis! Basta dir que es Parlament de París el declarà «criminal de lesa-Majestat, perturbador de sa pau pública, cap de conspiració contra el Rei i l'Estat», i manà que sa seua còrpora o sa seua efigie es botxi la se'n dugués rosegant fins a la forca, i condemnà sa seua memoria i feu arrasar es seu castell de Châtillon-sur-Loing. I no fonc sols es Parlament de París que condemnà aquella mala ànima d'En Coligny. Un contemporani, En Villeroy dins ses seues *Mémoires*, T. IV, conta que, com fou mort, li trobaren papers que provaven que tenia tramad d'usurpar s'autoritat del Rei, i que havia establits dins setze provincies de França Governos secrets i Caporals Militars amb sos seus conseiers i sa seua forsa per alsar-se amos de ses melles en esser s'hora. Es célebre Mgr. Freppel, felicitant s'autor d'un llibre contra En Coligny, acusà En Coligny de traïdor a Deu, a la Patria i an el Rei, i llavò digué tot això: «S'odiosa degolladissa de sa nit de St. Bartomeu (1572), tant pèrfidament esplotada per part d'ets inimics de sa relligió contra tota justícia i contra tota veritat, ha poguda brufar sa memoria d'En Coligny de s'interés que mereix tota víctima covardament sacrificada. Pero ¿com hem d'oblidar que aqueix francès esguerrat, per saciar sa seua rabia i satisfacer sa seva ambició, revestit com estava d'un des càrrecs militars més importants, no estigué gens tengué gota empegueit ni de por de cridar s'extranger an es cor

de la Patria ni d'entregar, per un pacte es més infame, a Inglaterra ses ciutats de Dieppe, le Havre i Rouan (trossos de França) en retorn de lo que Inglaterra li prometia d'aidar-li amb homos, diners i vaixells, contra sa causa del Rei i de tota sa Nació; i llavó que inundá i rebli la França de soldadots alemanys, que tenia a sou per robar i assassinar a tot arreu? Es documents que vos (s'autor d'aquell llibre) copiau des *Record office state papers* (Registre Oficial Inglés), no deixen gens de dupte de que En Coligny es reu d'aqueix crim de les-patriotisme i d'altra traïció. Seguesca qualsevol En Coligny en tot es curs de sa seua vida militar: sempre el veureu ocupat en pactar amb s'extranger per traginar ses tropes d'Inglaterra i del Princep d'Orange i des Duc de Deux-Ponts i des Prínceps alemanys a invadir la França, sa seua Patria. Si es pla d'aqueix caporal d'ets hugonots no hagués feta fetxada davant s'enèrgica resistència des poble catòlic, Inglaterra mos hauria tornats prendre tots es territoris perduts es sigle anterior: s'obra de Na Juana d'Arc seria romasa desfeta, i sa nacionalitat francesa corria perill, molt més greu perque ses lluites religioses agravaven infinitament ses lluites polítiques. Es un francés que pinta amb aqueix colors tan ferests s'Almirall Coligny, que s'ignorant d'En Pauetxo de Sòller mos conta que no «respirava més que es bé de s'Estat». ¡Com se veu amb aixó que hu és En Pauetxo un d'ets ignorants més ignorants i mes virolencs que es sol escauf! Naturalment que ell sab tan poc d'En Coligny com es moix; pero en vol parlar, i per aixó es seus genois llavó hu paguen. ¡Pobres genois d'En Pauetxo! Perilla sa nafra prendre-li malament si no se posa en mans d'un bon cirugiá.

6

Es nombre de víctimes de sa «Bartomeuada»

Finalment, etziba En Pauetxo un altre raig de mentides i de bataionades sobre es nombre de víctimes que causà sa *Bartomeuada* de Paris de l'any 1572. Diu s'embàlit que just a Paris en degollaren deu mil de calvinistes i vint mil a provincies.—¿Què en diuen ets historiadors des nombre de víctimes que hi hagué a sa *Bartomeuada*? Vetsassí sa claricia que en recullí s'historiador Guizot, que era calvinista: «Segons s'historiador de Thou, hi hagué unes dues mil morts a Paris es primer día; segons En D'Aubigné, n'hi va haver tres mil; En Brantôme parla de quatre mil; En La Popelinière les redueix a mil. Trobaren dins es comptes de la Vila de Paris que es fossers des *Cementeri d'ets Innocents* cobraren tal cantitat d'haver enterrats mil i cent morts. Aixó diu En Guizot; pero se'n vé aquí En Pauetxo, i diu:—¿Què es aixó? ¿Mil morts només? dos mil? tres mil? quatre mil? ¡Ca! són massa pocs! ¡Foren deu mil! ¡ni un més ni un manco! ¡taiaa redona! ¡deu mil! ¡Som jo que hu dic i prou!—Així tracta aqueix gran ignorant d'En Pauetxo una cosa tan sagrada com s'historia! Si en tengués gens d'allò que frigen, no hu faria an aixó! Es sa seua feresta ignorancia que le hi fa fer. Perque veiam! que mos ho diga! ¿An-e quin arxiu o autor contemporani verídic e-hu ha trobat? ¡Hala, gran aubercoc de Pauetxo, parlau! que Cristo parlava i estava a la Creu!

I ¿quines claricies té En Pauetxo per dir que fora de Paris, dins la resta de França, en degollaren 20.000 de calvinistes? ¿Ha recorreguts En Pauetxo ets arxius de França, i hi ha trobades tals claricies? a tal ciutat tants de morts? a tal altra tants? a tal altra tants? Suma total: 20.000? Mentres En Pauetxo no mos don es compte des morts de cada ciutat, no li admetrem sa suma total; li direm que és fals i mentida que hi hagués tals 20.000

morts; que ment com l'anima de Judes amb so dir lo que diu. Pero si no se funda En Pauetxo, per donar aquelles 20.000 morts, en cap enquesta que haja feta dins ets arxius francesos, ¿se funda tal volta en lo que diuen ets historiadors formals i verídics? ¡Que s'ha de fundar es biduí! ¡Si no s'han poguts posar mai d'acort ets historiadors sobre es nombre de víctimes de sa *Bartomeuada*! ¡Si mentres uns, es de més seny, les redueixen a mil dins Paris i a altres mil dins la resta de França, puis s'ha de tenir en compte que només hi hagué degolladissa dins qualques provincies,—altres fan pujar ses víctimes de tot França a 30.000, altres a 70.000; i n'hi ha haguts que encara han aficada més sa guinaveta i han dit que pujaren a 100.000!!! Aixó naturalment son ets historiadors calvinistes o inímic de l'Esglesia, apassionats, tan caps-de-gri i xeubos com En Pauetxo de Sòller!

¿Que resulta d'aqueix quatre articles que li hem passats p'es siment an En Pauetxo? Resulta que no és més que un ignorant presumit que s'afica a escriure de lo que no sab ni entén; i per aixó diu més desbarats que paraules.

Aqueix dissaptes qui venen, veurem an ets altres articles que ha publicats, si endevina gaire més En Pauetxo. Mos sembla que encara e-hi endevina manco.

Dos Patrons i una Patrona

(Segueix)

I heu de creure i pensar i pensar i creure que, com sa caixeta ja s'era feta ben endins ben endins, topa una barca; es mariners veuen aquella caixeta, i ja se'n van a dir-ho an es capità, que atura sa barca, fa amollar una llanxeta amb dos mariners per que vagen a dur aquella caixeta, es mariners l'apleguen, la puguen a sa barca, l'obrin, i m'hi troben aquella jovensana, tan garrida i galanxona, sa Patrona Francina Maria.

Poreu fer comptes quins uis degueren badar capità i mariners! No se'n porien avenir de que dins aquella caixeta hi hagués haguda cosa tan bona i tant de veure.

—Com dianxa t'han posada aquí dins? demanà es Capità a sa Patrona Francina Maria.

—Aixó és lo que jo no sé! diu ella.

—I ¿qui t'hi posà? diu es Capità.

—Aixó és un secret, diu ella, que jo mai el puc destapar.

Aquella sant al·lota no volgué destapar es seu homo perque ja va veure que qualcú l'havia emblanquinat posant-li a ella qualque calumnia, per lo qual ell li havia feta aquella.

Es Capità va comprendre que allà hi havia misteri; i prudent i considerat com era, no volgué fer pus enquestes sobre tal endiumenjat, i demanà an aquella jovensana a on volia que la duguessen, i ella va dir que es favor més gros que li porien fer, seria dur-la a sa ciutat a on el Rei tenia la Cort.

—Sí que cauràs bé, diu es Capità, perque noltros e-hi anam an aqueixa ciutat!

Es vent favoria molt per fer molta de via i dins un parei de dies ja foren dirs es port d'aquella ciutat.

Es Capità fonc de tan bon manament que no volgué res d'haver duita sa Patrona Francina Maria, que li donà millions de gracies de sa gran mercè que li acabava de fer i li va prometre comanar-lo a Deu tots es dies de la seua vida.

I ¿quina vos pensau que la va fer sa Patrona Francina Maria tot d'una que tocà terra? Idò anar se'n a ca-un argenter a vendre una de ses brasseroles que duia d'or; i amb sos doblers que n'hi donaren, se'n va a ca-un sastre i se fa fer un vestit d'homo.

Lo endemà ja tengué es vestit, se'n va a un hostal, se tanca dins una cam-

bra i se vest d'homo, fa una trossella des vestit de dòna, amagant-hi s'altra brasserola i ses recades i ets anells, i ¡cap a ca'l Rei! a veure si havien mester cap criat.

Surt es Majordom; i, com veu aquell fadrinel·lo tan fi, tan garrít i tan galanxó i que feia cara de tan bon al·lot, li diu que hi pot romandre, i que sempre li trobarien feina.

—Bono! diu es Majordom. I parlem de tot. ¿què te diuen?

—Francí! diu aquell fadrinel·lo.

—¿Francí? diu es Majordom. ¡Ja és un nom ben garrít!

Se'n va a contar-ho an el Rei i a la Reina, que, com sentiren tantes d'abanses de sa finor, polidesa i galanxonía des criat novell, el volgueren veure.

Es Majordom los ho presenta, i tant el Rei com la Reina en romangueren ben agradats, dient ells dos de part:

—Si ses obres liacompanyen sa finor, polidesa i galanxonía des còs, ¡ja hi estarem ben contents!

¿Que me'n direu? Ell ses obres d'En Francí *acompanyaren*! Sortí de s'ui des vent per totes ses feines; totes ses que li comanaven, les feia aviat i bé i amb un gust fora-mida: e-hi xalava amb sa feina, i ja no duia xam amb altra cosa.

El Majordom n'estava contentíssim i se'n feia llogos per tot, i el Rei i la Reina per lo mateix, fins a s'extrem de que ets altres criats al punt se'n posaren gelosos i enveja ferm que li menaven com el veien tant llevent, tant trempat i trancós per totes ses coses i tan ben taiat d'ànima i de còs, i que desde el Rei fins an es darrer senyor de la Cort en feien tant de cas i sempre li demanaven de noves.

—Pero de lo que negú se poria avenir era de que un fadrinel·lo com ell no se miràs mai cap al·lota, com si no fos d'aqueix món ni de carn i òs com ets altres.

—¿Què serà cosa que se vulga fer frare aqueix revel·ler? deia la gent. ¡Sí que és gros que ses al·lotelles no'l duguen en revoit ni el descompassin gota! ¡Ja hu veurem com acabarà aixó!

Pero ses qui en tenien més mal-decaps eren totes ses criades fadrines de ca'l Rei i totes ses altres al·lotelles que hi tenfen entrada! ¿Que me'n direu? Ell al punt totes ja n'estigueren més de mig enamorades, i cada una p'es seu vent cercaven una aiventesa per declarar-s'hi, i ben dispostes que estaven a gatinyar-se i a treure-se es cambuix elles amb elles antes que permetre cap d'elles que una altra li tregués sa carn de s'olla, aixó és, que En Francí no hagués d'esser per ella.

I lo més ferest va esser que sa qui s'enamorà més d'En Francí fonc la Reina, que un dia l'investí i En Francí li donà es vent per escampat i no se tornà posar pus a tir quant i més.

La Reina hu va prendre tan tort que se posa feta una furia contra el pobre Francí, calumniant-lo davant el Rei de sa manera més horrible capgirant ses coses tot lo contrari d'així com havia succeït.

Poreu fer comptes com se degué posar el Rei quant sentí aquell rossinyol de la Reina. Mai anà a pensar que la Reina l'enganàs d'aquella manera tan desenfreida; mai anà a sospitar gens que fos dòna de mentir tan a la descarada.

El Rei no'n taià pus: fa tancar En Francí i li firma sentència de mort i que dins tres dies el fermin a ses coes de quatre cavalls, i cadascú que prenga per so vent i que'l fassen bocins an aquell indecent d'En Francí per esser-se atansat a cometre am crim tan aborronador.

¿Què me'n direu? Eill el me posen en capella an En Francí, i ell crida un frare per confessar-se, i le hi conta tot fil per randa, i es frare li diu:

—Jo m'oferec anar an el Rei a dir-li lo que passa i que te fassa regonei-

xa per dues dones ses més honrades de tot es reinat per que diguen si tu és homo o dòna.

—¡O Pare meu! diu En Francí. ¡Prou que vui que hi aneu an el Rei a demanar-li aixó! ¡Vos ho demàn per favor! ¡Feis-ho per Deu!

Aquell pica de talons cap an el Rei, demana per parlar amb ell de secret. el Rei el se'n mena dins una quadreta molt endins; i, com foren tot-sols es frare diu:

—Senyor Rei, tenc que haver-li de comunicar una cosa massa feresta, si m'ho permet! ¡Es un càrrec de conciencia!

—Com-es-ara? diu el Rei. ¡Explicau-vos més clar!

—Ja m'explicaré ja! diu es frare. Venc de part d'aqueix mesquí que Vossa Reial Majestat ha condemnat a mort i que ja està en capella, per dir-li que ell és ben net d'allò de que l'acusen! —Es lo que diuen tos es criminals sempre! diu el Rei. ¡Sempre diuen que son innocents!

—Sí, però hi ha dir i dir! diu es frare.

—I ¿què voleu significar amb aixó? diu el Rei.

—¿Que vui significar? diu es frare. Que aqueix sentencià ofereix una prova de sa seua innocència, que, si resulta vera, no hi haurá altre remei que regoneixer que és inocent.

—I ¿quina és aqueixa prova? diu el Rei.

—Jo le hi diré, diu es frare. Diu es mesquí que ell no és homo, sino dòna; i que el poren regoneixer en voler, i se treuran es gat des sac.

Com el Rei sent allò, román fret, sense paraula, com un que veu visions, fins que s'exclama:

—¿Que vol dir? ¿l ell dirà que és dòna i no homo?

—Vaja si hu diu! s'exclama es frare. ¡l demana que el regoneguen!

—Idó ara mateix! diu el Rei.

—¿Que puc dir una paraula? diu es frare.

—Digau! contesta el Rei.

—Idó trob, diu es frare, que Vossa Reial Majestat ha de cridar ses dues dones més honrades i més de fiança de tot es reinat, i que regoneguen aquell mesquí. ¿Resulta homo? Que se cumpleca sa sentència de Vossa Reial Majestat! ¿Resulta dòna? Idó no pot esser vera s'acusació que hi ha contra ell.

—Teniu raó! diu el Rei.

I a l'aete crida ses dues dones més honrades i més de fiança de tot es reinat, i les diu:

—Germanetes, ell aquest mesquí que hem sentencià a mort perque investí la Reina de mala manera, ara diu que no és homo, sino dòna; i vos hem cridades a voltros dues per que el regonegueu, i baix de jurament llavó digueu si hu és o si no hu és.

Sobre tot, ell aquelles dues dones se'n entren allà on es pobre sentencià estava en capella, en feren sortir tot-hom fora ell, aquelles dues dones el regoneixen, i ja hu crec que hu va esser dòna! ¿com no hu havia d'esser si ja hi va nèixer?

Aquelles dues dones honrades se'n van an el Rei, i baix de jurament li diuen:

—Senyor Rei, ell En Francí no és Francí, sino Francina. E-hi poren anar a veure-hu la senyora Reina i totes ses dames de la cort per un desengàn seu!

Davant aquesta descárrega el Rei romangué de pedra, amb sos cabeis drets, sense polsos, estafaril·lat. S'hagué d'asseure, li vengueren tómb de cap i amb un poc més li agafa baticor.

Se comprèn que li succeís tot allò: era que essent innocet En Francí, no essent tal Francí, sino Francina, resultava la Reina una calumniadora; i an aquell reinat e-hi havia una llei que es qui calumniava un altre, li havien d'aplicar sa sentència dictada o a dictar contra es columniat causa tal calumnia.

Sobre tot, com la cosa s'ès allargada, haurem de posar forqueta aquí i deixar per dissapte qui vé es contavos com acabà tot aquest bugat de sa Patrona Francina Maria, des Patró Melción i des Patró Gaspar.

(Acabarà)

JORDI DES RECÓ.

Recapte

Un Manifest Alemany

Es Govern Alemany s'ès cregut an es cas de defensar-se de s'infinidat d'acusacions ferestíssimes que belgues, francesos i inglesos han fetes i no s'aturen de fer contra ets alemanys amb so ocupar Bèlgica, acusant-los de ses atrocitats més aborronadores que se puguen imaginar.

Es Govern Alemany ha declarat lo següent: 1er. Es poble belga a molts de punts se va creure que, per salvar Bèlgica, lo millor era fer una guerra d'extermini an ets alemanys, servint-se de tots ets enginys, enganaies i astucies per matar alemanys, com los veien ferits, adormits, acobitiats o arredosats a on-se-vaia. Aquesta guerra d'extermini que emprengué sa població civil a molts de punts, ets alemanys no l'havien de permetre, i era molt natural que se'n defensassen castigant fort es que trobaven amb sa fusta amb ses mans i que fessen escarments. ¿Hi havia altre medi per aturar que la gent des poble los desparàs de dins ses cases, de dalt abres, de qualsevol amagatai, en sa nit, quant los tenien adormits dins es llit, després d'haver-los rebuts molt amablement? Contra aqueixa classe de guerra se defensaren ets alemanys castigant fort es qui la feien.—2^{on}. Es contraris d'Alemania han volgut suposar grans atrocitats d'ets alemanys contra capellans i frares belgues. Precisament es Govern alemany està persuadit de que es Clero belga ha procurat convèncer es poble de que li convenia una conducta raonable i que no havia d'usar d'aquells medis deslleals i traidors. Així es que sovint es Majors alemanys han entrat en relació amb so Clero per avisar per bé ses poblacions com succeí a Lovaina; pero aqueixes passes de pau que ha donades es Clero belga, no sempre han donat resultat. Basta dir lo que succeí an el Rt. Rector de Hollange, que feu a sebre dia 15 d'agost (1914) an es General Kühne es greu que li sabia de no haver pogut convèncer es seus feligresos que no desparassen de dalt ets abres contra, ets alemanys.—3er. Desgraciadament, hi ha haguts alguns casos, no gaire, de preveres belgues que se son aplegats amb aquells que feien aquella classe de guerra d'extermini, arribant a s'extrem de fer-los de guaites i fins de prendre ses armes i fer foc. ¿Que havien de fer ets alemanys davant tals fetes? ¿No havien de tractar de posar-hi reitgit? Molt de greu los sabé an ets alemanys haver de fer qualque cosa d'això a Spontin, a Battice, a Aerschot, a Hockay i a qualque altre punt, no gaire.—4^{on}. A qualques bandes hi ha haguts paisans i soldats se son desfrassats de preveres, revestint-se d'hàbits sacerdotals, per porer fer amb tal enganaia més mal an ets alemanys.—5e.

Cap Major alemany ha fetes atacar aposta bens esglesiaístics ni persones esglesiaístiques. En quant a ses llistes de capellans i frares que suposen assassinat per mà d'ets alemanys, es Govern alemany ha feta obrir una enquesta per aclarir lo que hi haja de ver, i exigir totes ses responsabilitats que procedesquen. Pot donar una mica de llum sobre sa veritat de tals càrrecs es recordar sa feta des Dr. Coeuraets, Vice-Rector de l'Universidat de Lovaina, que sa *Comissió belga* donà per cert que ets alemanys l'havien fusellat de vant centenars de persones, a

on hi havia dones i nins i que los feren aplaudir tal fusellament. I ara resulta que el doctor Coeuraets se troba ben tranquil i ben viu, gracies a Deu, a Heeren d'Hollanda a ca's professor Toels.—6^{on}. Tota persona intel·ligent i tot esglesiaístic raonable haurà d'admetre que ses tropes alemanyes, com se trobaven davant emboscades des contraris que les volien fer sa pell, no bavien d'anar a aclarir si n'hi havia o no d'ordenats *in sacris* d'aquells que los investien per enviar-los a l'altre mon, i que no és gens d'extranyar que ferissen es qui los venien davant.

Això vé a dir en sustancia es Govern Alemany, fent sa seua part bona. Li és a ell fer-le-hi

Besequit

Atrocitats de sa guerra

Ets aliats n'han abusat massa d'això de ses atrocitats i crueldats d'ets alemanys. Qui los sent a ells, només son ets alemanys que maten, fusellen i passen a foc i a sanc dones, infants, veis. Ni es russos ni es servis ni es belgues ni es francesos ni ets inglesos han romput cap plat mai ni se son desmandats gota, an es dir d'ets aliats; just son ets alemanys es cruels, ets inhumans, es barbatxos. Això és sa cantarella d'anglòfils i francòfils. Pobre gent! mos fan molta de compassió! Noltros, ja hu hauràn notat es nostros lectors, no mos aturam gaire a contar atrocitats ni barbaritats d'una banda ni d'altra: ni mos escoltam ses que ets aliats conten d'ets alemanys ni ses que ets alemanys conten d'ets aliats; i vos asseguram que en conten moltes i de grosses es papers que rebem d'Hamburg, Colonia, Frankfurt i des Consul General Alemany de Barcelona. Es que noltros sabem massa que sa guerra és ara, és estada i serà sempre un horror, una cosa terribilíssima, i que és inevitable es que s'hi cometin atrocitats i barbaritats. També sabem que és un mal més véi que es fer un rei en terra es que ses nacions en guerra se donin sa culpa elles amb elles de sa guerra, i que una tracta s'altra de cruel i barbatxa, i se vol presentar ella ben neta de tota màcula de crueldat i de barbatxaria. Això hu han fet sempre ses nacions, i és lo que fan ara aliats i alemanys. Així és que noltros consideram que cap de ses dues bandes n'està neta de tal tara, que ets alemanys hauràn fetes i faràn barbaritats, i que inglesos, francesos, belgues, russos i servis n'hauràn fetes i en faràn tantes o més que no ets alemanys. Sí, creim que ni uns ni altres se poren dir lletjos ni tirar sa primera pedra envers d'aqueixa cosa, i que bellament poren entonar aquella cansó que se digueren dos contraris:

—Da'm sa mà i farem paus!
que massa mos n'hem retretes!
Me'n has fetes, te'n he fetes!
dem-mos idò per cabals.

Vetassí un exemple de tot això.

Ja recordareu ets estufornos i escaravits que feren ets aliats devers Nadal quant navilis de guerra alemanys bombetjaren Scarborough, Whitby i Hartlepool, ciutats de sa costa inglesa, dient que eren ciutats ubertes i indefenses, sensa fortificacions i que per lo mateix era contra es dret internacional anar-les a bombetjar. Pero llavò los escapava que ses bateries d'aquelles ciutats contestaren fent un foc ben granetjat contra ets alemanys obligant-los a fogir. Pero ara ets aliats mos haurien de treure de sa dificultat que mos resulta de ses noticies que mos arriben de que una flota inglesa ha bombetjada i pasada an el dimoni, no fa gaire dies, una ciutat de sa costa belga, Middelkerke, en poder d'ets alemanys, indefensa, sensa cap classe de fortificacions, ni bateries. Fonc tan

feresta sa bombetjada que no hi romangué casi cap casa que no rebés; moltes d'elles son un claper, d'altres només queden ses parets mestres i encara.

Ets habitants hagueren de buidar més que depressa perno deixar-hi ets ossos, això es qui pogueren fogir, que no foren tots ni d'un bon tros. Ets inglesos no respectaren ni sa *Creu-Rotja*, instalada a un gran Hospici d'infants que hi ha a Middelkerke, com sab tothom per allà i que tenia arborada una grandiosa bandera de sa *Creu-Rotja* damunt de tot, que se destriava de tot allò.

En torn de s'Hospici li havia barraques plenes d'infants, i hi caigueren una partida de granades, que fonc un miracle com deixaren negú viu. Ses monges que cuiden s'Hospici s'hagueren d'afanyar ferm a dur dins es sotarranis vuit infants que tenien malaltets. Ses granades les feren tan prop que una esquerda d'una aplegà una monja devers una cama, i la hi han haguda de tair per salvar-li la vida. I no vos cregueu que aqueixa bombetjada just fos una estona; durà casi tot lo sant dia. Un des ferits de Middelkerke tengué s'acudit de contar ses canonades de gros calibre que sentien, i en contà passat de tres mil. Ademés de Middelkerke han bombetjades ets inglesos una partida d'altres poblacions indefenses d'aquella costa, fent-hi un maig horrorós. Sa pobre gent de totes aquelles poblacions fan flàmada contra ets inglesos. ¿Que hi vagen a demarar-los quins son es barbatxos, si ets alemanys o ets inglesos!

Noltros no deim que hu sien uns ni que hu sien ets altres, sino que sa guerra és un d'ets assots més terribles que poren caure damunt s'humanitat pecadora, i que Deu n'alliber totes ses nacions! Amèn!

¿Quins estrúmbols!

Es radicaletxos de Barcelona no hu poren paír que ets alemanys a Bruselles hagen passada a ses mines des sofre s'estatua d'aquell criminal fusellat a Monjuich p'es crims que havia comesos i fets cometre amb so moure i dirigir sa *Setmana Tràgica* de Barcelona. El dimoni los se'n du com veuen que ja no hi és a cap plassa de Bruselles aquella estatua vergonyosa. I aquí lo cèlebre és que precisament es radicals de Barcelona, es lerrouxistes foren es qui amb ses declaracions que feren davant es Tribunal Militar, afonar En Ferrer, foren sa causa de que el condanassen a mort; i En Ferrer mateix, abans de morir, les donà sa culpa de sa seua desgracia. ¡I ara fan tot això en defensa d'aquell criminal! ¿Quins tarsants! ¿quins noninguns!

Idòjan ets elements revolucionaris de Barcelona es Governador Civil los privà de fer un aplec per protestar de que ets alemanys haguessen llevada aquella estatua criminal, i llavò tractaren defer una manifestació de simpatia a Bèlgica.

Es Governador els ho permite, pero just d'en un en un passaven per davant es Consulat Belga a deixar-hi targeta. Així hu feren diumenge passat: es periòdics radicals digueren que sa manifestació era estada grandiosa. Uns digueren que hi eren anades 12.000 persones; altres, 16.000 persones; altres, 20.000; i altres, més encara. Ses noticies oficials només donaren unes sis mil persones a tot s'estimar. *La Vanguardia* confessà que havia resultat un fracàs, i que s'era vist una vegada més lo pocs que eren ets elements *ferreristes* de Barcelona.

Consideram que fonc una trevelada grossa des Consulat Belga s'acceptar tal manifestació de tots ets elements més esquinsats i perduts de Barcelona. ¡Pobre Bèlgica! quant tals elements li rendeixen tals homenatges!

Idò bé, davant aquell fracàs es radicals tractaren de fer un aplec de simpatia a Bèlgica diumenge passat. Es

Governador Civil no els ho permeté, es Fiscal denuncià es *Cartel* que anunciava tal aplec, i es paperetxo lerrouxista *El Progreso* digué que s'aplec el farien tant si es Governador e-hu volia com si no hu volia. Provaren de fer-los; pero la Policia los va fer buidar.

¡D'«Obreretxo» assoleiat!

Dissapte mos vengué molt de nou que es paperetxo socialistengo de Ciutat posàs un article «para LA AURORA». ¿Què serà això? diguérem tot d'una. Fa tantes de setmanes que no li hem dit res i s'embàlit ara mos cerca ses pessigoies? Fa quatre anys que li donam més empena que no vol, i mai ha provat de contestar-mos, ¿i ara mos envest amb un article?

Sobre tot, lletíngrem s'articletxo, i resulta que fa befa de LA AURORA per que no contesta a uns escrits que diu, que LA AURORA no ha rebuts ni té noticia que negú los hi haja dirigits. Sapigauho, i gran terroler d'*Obreretxo*! Mai del mon LA AURORA ha deixat de contestar lo que li han tirat a la cara, per poc que haja valgut es tir! Sapigauho! LA AURORA d'ets escrits que no van dirigits a ella, se'n ocupa si li dona la gana; i, si no li dona la gana, no se'n ocupa. I negú més que Deu n'hi pot demanar compte.

Pero lo graciós, per no dir sobiranament ridícul, és que aqueix gran tarambana de s'*Obrerengo* se'n venga a dir si LA AURORA contesta o deixa de contestar, allà on ell fa quatre anys que reb ses grans tupades de LA AURORA casi cada dissapte, i no ha tengut pit mai per remetre. ¿S'ès vist mai del món res més betzà?

També mos tira a la cara es paperot socialistetxo que amb lo que hem dit sobre haver llevada des vent ets alemanys s'estatua que hi havia a Bruselles des criminal fusellat a Monjuich l'any 1909 p'es crims que havia comesos i fets cometre an es lladres, incendiari, bandetjats i assassins de sa *Setmana Tràgica*, de tots els quals era capità,—diu que hem «insultat» «es gran poble belga», i hem «molestats es partidaris d'En Ferrer».—Es una solemnementida que res de lo que noltros hem dit des criminal fusellat a Monjuich l'any 1909 i de sa seua estatua vergonyosa, pertoc en res ni per res es «gran poble belga», que feia trenta anys que tenia desterrats des Poder es partidaris d'aquell criminal, que no comandaven dins tot Bèlgica més que dins es Municipis a on tenien majoria, com era es Municipi de Bruselles, per lo qual aquells grans noninguns pogueren alzar s'estatua de dit criminal per ofendre sa Relligió i Espanya, per que segons ses lleis belgues s'autorisació per alzar cap estatua dins carrers i plasses era alou des Municipi i no des Govern. De manera que en tot quant hem dit, no hem ofès ni hem volgut ofendre més que es reitgidors que formaven sa majoria d'aquell Municipi. En quant a que hem «molestats es partidaris d'En Ferrer», és ben ver i hu hem fet ben aposta; i si no les hem molestats més, és per que no hen pogut. ¿E-hu vo més clar s'*Obreretxo*? ¿Què més porem fer es catòdics i ets espanyols que combatre amb totes ses armes lícites aqueixa tracialada de polissons, bandetjats i noninguns que defensen es criminal fusellat l'any 1909 a Monjuich, que fan tot quant saben per ofendre, deshonar, vilipendiar, esfondrar i tirar a fons sa Relligió Catòlica, l'Espanya, s'orde, sa pau, sa decencia, tot lo sant i sagrat?

¡I que consti una cosa! Si d'una banda combatem i ferim tant fort com porem «es partidaris d'En Ferrer», d'altra banda demanam a Deu que los toc el cor i se convertesquen! ¡No volem sa mort ni se condemnació final de negú, sino que se convertesquen tots es qui van torts i que se salv tothom! Amèn!

Menten com l'ànima de Judes!

Ses agències telegràfiques de París s'altre dia diuen que Sa Eminència es Cardenal Amette, Arquebisbe de París, havia dit que ses simpaties del Papa son p'els aliats, i que ses rogatives que el Papa ha fetes fer per sa pau, són per condemnar sa conducta d'ets alemanys i per que França guany. No pot esser que el Cardenal-Arquebisbe de París haja dit res d'això! El Papa ha declarat solemnement una partida de vegades que ell, que la Santa Seu, se mantén dins sa més estricta i absoluta neutralitat, sense tombar-se poc ni gens a cap de ses dues bandes, perque tombar-s'hi seria comprometre s' Autoritat Pontifícia i sa mateixa Relligió.

¿Com idò el Papa pot haver demostrat ni dit a negú quines son ses seues simpaties respecte de ses nacions en guerra?

¿Com el Cardenal Arquebisbe de París pot haver dit res de lo que tals agències telegràfiques li atribueixen? Es una ofensa gravíssima atribuir-le hi!

¿No foren tal volta aqueixes mateixes agències telegràfiques que atribuïren an el Cardenal Mercier unes declaracions contra ets alemanys que no havia fetes? ¿No foren tal volta aqueixes agències que inventaren ses grans batalles de Nancy i del Mar Bàltic, fent sortir derrotadíssims ets alemanys? ¿No són tal volta aqueixes mateixes agències que inventaren que el Krompinz s'era revolucionat contra el Kaiser per destronar-lo, i que el Kaiser s'havia pegat un tir veient-se derrotat des russos i que la Kaiserina era fuita no sé amb-e quin estornell?

De manera que és una solemne mentida que el Cardenal-Arquebisbe de París haja dit res de lo que li atribueixen aquelles agències infames! Es una solemne mentida que el Papa vaja ajuda an es francesos i cuntra els alemanys! ¡El Papa no té cap simpatia per lo que divideix ses nacions en guerra, si per lo que fa tots ets homsgermans en Jesucrist! ¡Ses simpaties del Papa son p'els bé de tots es feels! p'els bé de tota s'Humanitat! El Papa és Pare de tots; i un bon Pare, com e-hu és el Papa, no va mai ajuda a uns fiis contra altres fiis, sino que procura s'unio i es bé de tots. Això i no altra cosa és lo que ha fet, fa i farà sempre el Papa amb ses nacions en guerra!

Notícies de sa guerra

Arribades dia 6

—Es Govern Francès no ha volgut publicar ses baixes que han tengudes es francesos amb aquesta guerra; en camvi cada instant publica ses que han tengudes ets alemanys, i vaja una cosa per s'altra. De Brusseles arriben noves confidencials de que ses baixes des francesos de dia 4 d'agosta dia 20 de desembre son prop d'un milió entre morts, ferits, presoners i descompreguts.

—Un diari de Zürich (Suïssa) diu que des que comensà sa guerra, es Generalíssim Jofre ha engegats o mudats de lloc setanta set Generals. De tots es Generals que devien es grau o sa situació an es polítics, an es radicalisme revolucionari, només en romàn un, es General Serail, que sembla que és un estratega de ronyó clos. Sembla que En Jofre los fa estar molt alerta an es Generals i a tots ets altres Majors, i no les ne passa cap; primera falta que fassen, plam! ja tenen s'augment p'els cap. En Jofre ha restablida sa disciplina entre soldats i Majors; i això ha salvat s'exèrcit francès i la França de no romandre engrunada baix d'ets alemanys. Ja sabeu que en Jofre és un català de França, i que parla sa nostra mateixa llengua. Així mos agrada que siguen es catalans!

—Hi ha un soldadet francès que té 139 ferides just de sa cinta en avall. Les hi han curades fins a un cert punt;

camina amb dues croses i demana per tornar entrar en foc. ¡Sí que hu ha d'esser valent i de fe! ¡Deu li ajut allà on és! Ha nom Renat Vidal de Rancy.

—Telegrafien de Roma que corre la veu de que ets Estats Units han convidades ses Potències neutrals per veure si entre tots faràn fer ses paus a ses nacions en guerra. Amèn que sia ver i que hu consequesquen! Amèn!

—Es siti de Przemisl segueix anant malament an es russos, que han tengut que decantar-ne moltes de tropes, i amb sos derrers combats han tengudes devers 25000 baixes.

—Es diaris de París ara se son posats a dir que dins Espanya tothom està per França i contra Alemanya, mentres que es diaris del Rosselló i d'altres regions veinades acusen es catòlics espanyols, que son s'imensa majoria d'Espanya, sa casi totalitat, de que van contra França fent traïció a sa nostra sanc i a sa nostra religió, i mos umplen de noms lletjos i no mos deixen part sana. ¿Qui vos entén, germans francesos? ¿En què quedam?

Telegrafien de Roma, i *L'Osservatore Romano* ho confirma, que es Govern Francès privà dins tot França s' Oració que el Papa Benet XI compongué per que es catòlics la diguessen per demanar a Deu sa pau, que tothom tan desitja. Per que es Govern Francès deixàs córrer tal Oració, que *La Aurora* publicà dissapte passat, va esser precis que Sa Eminència es Cardenal Amette, Arquebisbe de París, e-hi posàs un afegitó de que sa pau que s'Oració del Papa demana «suposa es triuf de sa justícia i des dret».

—Un periòdic belga conta un cas de N'Abraham Bloch, ex-Gran Rabí d'Alger i darrerament Gran Rabí de Lió i agregat voluntariament an es 14 Còs d'Exèrcit francès per prestar an es soldats jueus ets auxiliis de sa religió, durant un des combats que hi va haver davora St. Dié dins els Vosgos; aqueix Gran Rabí, revestit d'ets hàbits litúrgics recorria es camp de batalla, i troba un soldat ferit, estès enterra, que'l prengué per un capellà catòlic i li demana un St. Crist. Es Gran Rabí, naturalment no'n tenia cap; pero se'n va tot d'una a cercar-ne un; no'n poria trobar cap. A la fi un oficial francès en duia un, i sabent lo que demanava aquell soldadet, entrega es St. Crist an es Gran Rabí, que se'n va corrents a posar-lo dins ses mans des soldadet; pero com aqueix l'anava a besar, esclata devora ells una granada, i les mata tots dos: es Gran Rabí i es soldadet. ¡Que Deu haja amparada s'ànima d'un i altre i sa de tots ets altres que són morts i muiren an aquesta guerra!

Arribades dia 7

—Segueix anant-lo malament an es russos devers es Kàrpates: els-e fan recular de mala manera.

—Telegrafien de París que es voladors alemanys despleguen devers Bèlgica gran activitat; sens dupte en preparen qualcuna de ses seues.

—Telegrafien de Roma que ets austriacs han presa an es russos la vall de Moldavia, fent-los devers 4000 presoners.

—Telegrafien de Liverpool an es diari de Roma *Il Messaggero* que, de resultes de ses amenasses d'ets alemanys de tirar a fons tots es vapors que trobaràn per ses costes d'Inglaterra i de França, ses seguranses marítimes, s'assegurar es vapors, han pujata Inglaterra de cinc shellings (25 reials) fins a una lliura esterlina (25 pessetes). Idò? ¿No deim es diaris de Londres que ets inglesos se'n reien d'aquelles amenasses d'ets alemanys? Se'n deuen riure es qui no tenen barques ni... es seny an es seu lloc.

—Es diari de Milán *Il Secolo* creu que ets alemanys preparen un atac formidable per sa banda de Verdun i per sa banda d'Iprés, i que és provable

que ets aliats hagen de renunciar a s'esperansa de porer reforçar es seus exèrcits. ¡A la cullita se veurà el fesoll! Arribades dia 8

—Un telegrama oficial de Berlin diu que dia 6 es francesos volgueren rompre sa línia alemanya devers Argonne, i los va dir tant tort que hagueren de recular perden 13 oficials i 5640 soldats.

—Telegrafien de Londres que an el Canadà fan vint submarins per Inglaterra, que estaràn llests deu per devers Tots-Sants i ets altres deu des maig qui vé a un any. Perillen fer tart aqueixes submarins per aidar a Inglaterra a sortir des mig des fanc. Estàn ben exposats a que s'en puga dir: *Quant fons mort cridaren Credo!*

Arribades dia 9

—Telegrafien de Londres que s'exèrcit anglès desde dia 1 de janer es de tres milions d'homos. Està bé; pero ¡que no oblidin ets inglesos allò que diu s'adagi: *ses obres desempenyen es mestre!*

—A ses rogatives per sa pau que se feren a St. Pere de Roma, se calcula que hi anaren 50.000 persones. Hi assistí el Papa amb sos Cardenals i tots ets Embaixadors que hi ha an el Vaticà (d'Espanya, Austria, Prussia, Inglaterra, Bèlgica, Baviera, Prussia, Brasil, Argentina, Perú, Chile, Colombia).

—Es diari de Roma, *Il Corriere d'Italia* diu que an ets alemanys no los anà tan malament es combat derrer del Mar del Nord com volien suposar ets inglesos, perque s'acorassat *Lion* sortí des combat esfondratot ferm, fent aigo a l'uf i amb varies màquines tudades de tot, i llavò que tengueren ets inglesos molts més morts i nafrats que no acusaren. Es diari italià hu sab de bona tinta.

Arribades dia 10

—Ell es russos encara estàn enrocats devers es Kàrpates, que fa mesos que deien que ja les havien passats. Ets austriacs no los deixen avensar gota i no s'aturen de fer-los baixes a luf.

—Pareix que dins la Polonia russa sa guerra s'ès emmaleïda. Es Generalíssim Hindenburg se vol apoderar de Varsovia a totes passades, i es russos e-hu fan de tot de tot per aturar-lo, i les se donen ben granat es dos exèrcits.

—Ets inglesos envien a dir d'Egipte que an es turcs les diu tort devers es Canal de Suez.

—Telegrafien de Roma que un dia d'aqueix ets aviadors austriacs dins el Mar Adriàtic bombetjaren tots es navilis de bandera francesa que aglapien i que hi feren tant de maig.

—L'Emperatriu d'Alemania dins es janer feu una crida a tot l'Imperi per que li enviassen p'els soldats en campanya tota sa roba de llana véia que ja no té gaire servici (vestits, cubertors, tapissos, còrtines) per fer-ne mantes i tapaments. La gent ha respost tant an aquesta crida, que a Berlin son arribats 500.000 paquets de roba d'això, que cada un pesava de 500 grams a 250 kilos. A Górlitz replegaren 15.000 mantes; a Frankfurt, 50 mil. ¿Ah idò?

Arribades dia 11

—Telegrafien de Roma que gent arribada de París conta que a Dunkerke reina tant de pànic perque dins un parei de dies ets aereoplans alemanys han bombetjada la ciutat cinc vegades.

—Se confirma que an es derrer combat naval del Mar del Nori entre alemanys i inglesos, es gran acorassat anglès *Lion*, de 27000 tonellades, quedà fora de combat, i que sols a forsa de forses pogué arribar a port perque feia aigo a les totes, i sembla que estarà molt de temps a porer servir. Insisteixen ets alemanys en que tiraren a fons an ets inglesos un creuer,

dos torpellers i tres *esveïdors* (destroyers) Lo que també se confirma que foren ets inglesos que fogiren. Es diari suis *Bund* diu que ets alemanys no tenen motiu per estar gens descontentes ni esmossos d'aquell combat perque es resultat los va esser favorable.

—Telegrafien Stokolm que ha produïda una gran indignació dins ses nacions neutrals del nord s'orde secreta que s'Almirallat Anglès passà a sa marina mercant inglesa de que, per enganar es submarins alemanys, es vapors mercants, en lloc d'enarborar sa bandera d'Inglaterra, enarborin qualsevol altra bandera d'altres nacions, perque diuen que això és arruinar sa marina mercant d'aquelles nacions.

Arribades dia 12

—Es russos reculen cap a Czernowitz perque ets austriacs los estalonen fort encalsant-los.

—Un diari de Stokolm (Suecia) diu que es fet d'Inglaterra dir a sa marina mercant seua que navec amb bandera de nacions neutrals és una prova de que ja no és la reina de la mar ni d'una bona estona.

Venen poques notícies de sa guerra. Se veu que es fret i ses barrumbades d'aigo i neu i ses boirades festes que se congrien devers es països del Nord e-hu capturen tot. Bé mos va mentres només capturin sa guerra. Amèn que la capturassen per a sempre! Amèn!

Escoltaul

Tots voltros que sou dels *Previsores del Porvenir*: vos criden per demà en 1.ª convocatoria i per dia 21 en 2.ª per assistir a sa reunió local preparatoria per sa Asambleja General Ordinaria de 1915 i Extraordinaria per reformar els Estatuts. Per porer-hi assistir, heu de presentar an es Representant d'aquí ses vostres llibretes, corrents de pagament, 48 hores abans de dita reunió, i allà vos donaràn es paper corresponsent per porer anar a tal reunió.

Secció local

Diumente passat feren a ses esglésies de Manacor ses Rogatives manades del Papa per conseguir sa pau. Hi anà una gentada fora mida. Tothom anà a fer vel·la davant el Santíssim patent. Es vespre assistí s'Ajuntament a la Parroquia a ses acabaies de tals Rogatives. —A l'església de St. Vicens Ferrer també vestiren ses Rogatives gran solemnidat, fent-hi vel·la ets al·lots de la Milícia Angèlica, que son 250, es de s'Escola de St. Tomàs i ets al·lots-guaites, que, ademès d'assistir an es *Convent*, anaren a fer vel·la també a la Parroquia. Es vespre el P. Robert Redal se destirà d'un bon sermó (jllàstima que fos en castellà) fent veure que es Papes sempre han volguda sa pau i l'han procurada a tots es pobles. —A s'església de la *Sta. Família* (Carrer-Nou) feren els *Passos* (Via-crucis) i llavò posaren el Santíssim patent, i hi feren vel·la amb ses Monges i *Compregantes* moltes d'altres persones.

A la Parroquia hi ha haguts aquesta setmana els Sants Exèrcits per ses *Fies de la Puríssima*, predicant-los lo Rt. P. Llorens Riera de St. Felip Neri, que ha agradat ferm ferm. Ses al·lotes anaven bruiades per assistir-hi. ¡Deu fassa que hagen produït molt de fruit aqueix Exèrcits!

Demà comensen a la Parroquia ses Coranta Hores del Cor de Jesús. Hala, manacorins ¡no hi fassau falta!

Diumente provaren de fer *sa rua*, i resultà un fracàs; no hi anà casi negú. Per paga es Bal·le no volgué que es desfressats e-hi anassen amb careta; i sense careta no va bé fer certes coses. Aplaudim amb tota sa nostra ànima aqueixa disposició del Sr. Bal·le. Ja no poria esser més avenguda!

Qui diuen que les passen tristes son es cassiners perque no les deixen *jugar*. Diuen que sense es *joc* molts de cassinos no se poren sostenir. An aqueix tals es un favor gros que los fan davant Deu si no los deixen *jugar*. ¡Quants n'hi haurà que per aqueix maleit *joc* faràn flamada dins infern!